

ΤΟ ΑΣΤΡΟ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

(η πιθανή αστρονομική ερμηνεία του)ⁱ

Από τον Αντώνη Δ. Περιάληⁱⁱ
Μαθηματικό - Ηλεκτρονικό

Το ανθρώπινο πνεύμα μέσα στους αιώνες αναζητά την αιτία των πραγμάτων. Κάποτε πίστευαν (μέχρι και το 19ο αιώνα) ότι σε κάθε ερώτημα μπορούμε να δώσουμε μια απάντηση. Νόμιζαν ότι ήταν απλά θέμα χρόνου. Καθώς προχωρά η επιστήμη κάποτε θα μπορούσε να το απαντήσει. Σήμερα αποδεικνύεται ότι μια τέτοια σκέψη είναι ένα ευχάριστο αλλά απραγματοποίητο όνειρο. Η εμπειρία μας από τη μοντέρνα φυσικήⁱⁱⁱ μάς έπεισε ότι υπάρχει όριο στη γνώση. Όμως παρόλο που ξέρουμε ότι δεν μπορούμε να δώσουμε ερμηνεία σε όλα, κάτι μας σπρώχνει να μπούμε πιο βαθιά στα μυστήρια της Φύσης.

Είναι όμως επιτρεπτό να αναζητούμε ερμηνείες σε θέματα πίστης;
Ο μεσαίωνας με απόλυτη σιγουριά και επισείοντος την ποινή του θανάτου είπε όχι. Χιλιάδες πέθαναν στη φωτιά γιατί έσκαψαν στη γνώση, σε περιοχές που 'ταν κοντά στο Δόγμα.

Δέσμια η ανθρώπινη σκέψη στο αλάθητο θρησκευτικό δόγμα, μπορούσε να κινηθεί μόνο σε προκαθορισμένα πλαίσια.

Τι θα συνέβαινε αν κάποιος προσπαθούσε να δώσει μια ερμηνεία στο άστρο των Χριστουγέννων;

Καλύτερα ας μη σκεφτούμε την απάντηση. Όμως και σήμερα υπάρχει η άποψη: «Μην ψάχνεις στην περιοχή των ενεργειών του Θεού για φυσικές ερμηνείες, γιατί αυτά που ο Θεός πραγματοποιεί είναι έξω από τη φύση, υπερφυσικά. Το πρόβλημα βέβαια, τι είναι φυσικό και τι είναι υπερφυσικό, πάντα υπάρχει. Αλλά το σοβαρότερο στην άποψη αυτή είναι η δέσμευση που γίνεται στον Θεό να μη χρησιμοποιήσει τη φύση. Πιστεύουμε ακριβώς το αντίθετο. Ο Θεός χρησιμοποιεί τη φύση για τους σκοπούς Του, όταν το θελήσει. Απόψεις πέρα από αυτή είναι απλώς συναισθηματικές.

Άρα μπορούμε να αναζητήσουμε σε επεμβάσεις του Θεού φυσικές λύσεις. Δεν σημαίνει βέβαια ότι θα τις βρούμε οπωσδήποτε, ούτε ότι και η ερμηνεία θα 'ναι απόλυτη. Έχουμε όμως το δικαίωμα της έρευνας, μόνο που τα βήματά μας πρέπει να 'ναι γεμάτα σεβασμό και τα συμπεράσματά μας ποτέ απόλυτα.

Με αυτό το σκεπτικό επιχειρούμε λίγες σκέψεις για το άστρο των Χριστουγέννων. Το κέρδος: Η Βίβλος δεν περιγράφει παραμύθια για μάγους και μαγικά άστρα, αλλά ιστορικές και μερικές φορές επιστημονικές πραγματικότητες.

Ας δούμε την Ευαγγελική αφήγηση

Ματθ. 2:1 - 12 **1**ΚΑΙ όταν ο Ιησούς γεννήθηκε στη Βηθλεέμ της Ιουδαίας, κατά τις ημέρες του βασιλιά Ηρώδη, ξάφνου, ήρθαν στα Ιεροσόλυμα μερικοί μάγοι από ανατολάς, λέγοντας:
2 Πού είναι αυτός που γεννήθηκε, ο βασιλιάς των Ιουδαίων; Επειδή, είδαμε το αστέρι του στην ανατολή, και ήρθαμε για να τον προσκυνήσουμε. **3** Και καθώς ο βασιλιάς Ηρώδης το

Επειδή, είδαμε το αστέρι του στην ανατολή, και ήρθαμε για να τον προσκυνήσουμε. 3 Και καθώς ο βασιλιάς Ηρώδης το άκουσε, ταραχτήκε, και μαζί του ολόκληρη η Ιερουσαλήμ, 4 και αφού συγκέντρωσε όλους τους αρχιερείς και τους γραμματείς του λαού, ρωτούσε να μάθει απ' αυτούς, πού γεννιέται ο Χριστός. 5 Και εκείνοι του είπαν: Στη Βηθλεέμ της Ιουδαίας· επειδή, έτσι είναι γραμμένο διαμέσου του προφήτη: 6 «Και εσύ Βηθλεέμ, γη του Ιούδα, δεν είσαι καθόλου ελάχιστη ανάμεσα στους ηγεμόνες του Ιούδα· επειδή, από σένα θα βγει ένας ηγέτης, που θα ποιμάνει τον λαό μου τον Ισραήλ». 7 Τότε, ο Ηρώδης, αφού κάλεσε κρυφά τους μάγους, εξακρίβωσε απ' αυτούς τον καιρό που φάνηκε το αστέρι· 8 και καθώς τους έστειλε στη Βηθλεέμ, είπε: Αφού πάτε, εξετάστε ακριβώς για το παιδί· και όταν το βρείτε, αναγγείλατέ το και σε μένα, για νάθρω και εγώ να το προσκυνήσω. 9 Και εκείνοι, αφού άκουσαν τον βασιλιά, αναχώρησαν, και ξάφνου, το αστέρι, που είχαν δει στην ανατολή, προπορευόταν απ' αυτούς, μέχρις ότου, φτάνοντας

στάθηκε επάνω εκεί όπου ήταν το παιδί. 10 Και καθώς είδαν το αστέρι, χάρηκαν με χαρά υπερβολικά μεγάλη. 11 Και όταν ήρθαν στο σπίτι, είδαν το παιδί μαζί με τη Μαρία, τη μητέρα του, και πέφτοντας κάτω το προσκύνησαν, και ανοίγοντας τους θησαυρούς τους, του πρόσφεραν δώρα, χρυσάφι και λιβάνι και σμύρνα. 12 Και επειδή τους αποκαλύφθηκε από τον Θεό σε όνειρο να μη επιστρέψουν στον Ηρώδη, αναχώρησαν στη χώρα τους από άλλον δρόμο.

Από την ευαγγελική αφήγηση μπορούμε να βγάλουμε έξι προκαταρκτικά συμπεράσματα.

1. Το άστρο πρέπει να 'ταν κάτι το ασυνήθιστο για τις γνώσεις των αστρολόγων εκείνης της εποχής, που βέβαια δεν ήταν μάγοι με τη σημερινή έννοια της λέξης, αλλά ειδικοί επιστήμονες με πολλές γνώσεις για τα άστρα. Γι' αυτό προσέλκυσε την προσοχή τους.
2. Πρέπει το φαινόμενο να 'χε αρκετή διάρκεια ζωής μια και οι μάγοι διέσχισαν μεγάλη απόσταση παρακολουθώντας το.

3. Το άστρο πρέπει να 'ταν αρκετά δυσδιάκριτο στον πολύ κόσμο γιατί, όπως φαίνεται, άλλοι δεν το παρατήρησαν, ιδιαίτερα δε στο Ισραήλ.

4. Την εποχή που γράφτηκαν τα ευαγγέλια, ο κόσμος ονόμαζε «αστέρα» οτιδήποτε έβλεπε στον ουρανό. Έτσι με την λέξη «αστέρα» μπορούμε να υποθέσουμε ότι ήταν ένα οποιοδήποτε «ουράνιο φαινόμενο».

5. Το άστρο ήταν στην ανατολή «τον αστέρα αυτού εν τη ανατολή», και μια που οι μάγοι βρισκόντουσαν στην Ανατολή όταν είδαν το άστρο, ταξίδεψαν προς τη Δύση για να φθάσουν στην Βηθλεέμ.

6. Παρόλο που σήμερα γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα στις 25 Δεκεμβρίου, δεν πρέπει να είναι αυτή η ημερομηνία που γεννήθηκε ο Χριστός. Τα Σατουρνάλια και τα Βρουμάλια, Ρωμαϊκές γιορτές, έσπρωξαν τη μετέπειτα εκκλησία να ορίσει σαν ημέρα γέννησης του Ιησού Χριστού την 25η Δεκεμβρίου, που ήταν η κεντρική γιορτή της γέννησης του αήττητου ηλίου (η γνωστή σαν Dies Natalis Invicti) για να μετατραπούν οι γιορτές των Εθνικών σε Χριστιανικές.

Το ότι **«ποιμένες ήσαν εν τη χώρα τη αυτή αγραυλούντες και φυλάσσοντες φυλακάς της νυκτός»** σημαίνει ότι το γεγονός συνέβηκε την άνοιξη.

Την άποψη αυτή αποδεικνύουν μετεωρολογικές μελέτες, που αναφέρουν ότι η Βηθλεέμ τον Δεκέμβριο είναι βυθισμένη στην παγωνιά και τη βροχή και κατά συνέπεια είναι αδύνατο μια τέτοια εποχή οι βοσκοί να παραμένουν με τα πρόβατα στην ύπαιθρο.

Θα μπορούσαμε άραγε να δούμε τον έναστρο ουρανό όπως ήταν την εποχή που γεννήθηκε ο Ιησούς Χριστός;

Μια τέτοια σκέψη θα 'ταν αστεία πριν αρκετά χρόνια. Σήμερα όμως γνωρίζουμε ότι τα ουράνια σώματα παίρνουν θέση στον θόλο του ουρανού, με βάση εξισώσεις που έχουν σαν μεταβλητή το χρόνο. Είμαστε δηλαδή σε θέση να γνωρίζουμε τη μορφή του έναστρου ουρανού σε κάθε χρονική στιγμή και όπως ακριβώς φαίνεται από κάθε σημείο της γης. Με βάση αυτή την νομοτέλεια λειτουργεί το πλανητάριο^{iv}, που μπορεί να δώσει την εικόνα του ουρανού όπως τη βλέπει κανείς από κάθε τόπο και σε κάθε εποχή στο παρελθόν και στο μέλλον.

Μπορούμε επομένως να δούμε πώς ήταν τα άστρα την εποχή που γεννήθηκε ο Χριστός.

Πότε όμως γεννήθηκε ο Χριστός;

Ο ιστορικός του πρώτου μ.Χ. αιώνα Φλάβιος Ιώσηπος αναφέρει ότι το χρόνο που πέθανε ο Ηρώδης συνέβη έκλειψη της σελήνης. Με τη βοήθεια των

Πότε όμως γεννήθηκε ο Χριστός;

Ο ιστορικός του πρώτου μ.Χ. αιώνα Φλάβιος Ιώσηπος αναφέρει ότι το χρόνο που πέθανε ο Ηρώδης συνέβη έκλειψη της σελήνης. Με τη βοήθεια των ηλεκτρονικών υπολογιστών μπορέσαμε να εξακριβώσουμε ότι αυτό έγινε στα 4 π.Χ. Άρα ο Χριστός γεννήθηκε το 4 π.Χ. ή και νωρίτερα.

Πόσο όμως νωρίτερα;

Μια αρχαία επιγραφή, που βρέθηκε το 1920, αναφέρει ότι έγιναν τρεις απογραφές στη διάρκεια της αρχής τού Αυγούστου Καίσαρα: Το 18 π.Χ., το 8 π.Χ. και το 14 μ.Χ. Η απογραφή του 8 π.Χ., συγκεντρώνει τις περισσότερες

Γιατί όχι, να αφήσουμε τους δρόμους που είχαμε πάρει και να γυρίσουμε πίσω, ακολουθώντας τους ποιμένες.

«Και υπέστρεψαν οι ποιμένες δοξάζοντες και αινούντες τον Θεόν, επί πάσιν οἰς ἤκουσαν και εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς».

ⁱ Υπάρχουν και άλλες επιστημονικές απόψεις για το άστρο, όπως είναι το άστρο «νόβα» ή άστρο «μετεωρίτης» που είναι όμως ασθενέστερες σε επιχειρήματα.

ⁱⁱ Είναι Μαθηματικός Ηλεκτρονικός καθηγητής απολογητικής στο Βιβλικό Σχολείο του Ελληνικού Ινστιτούτου της Βίβλου

ⁱⁱⁱ Αρκεί να αναφέρουμε την σχέση αβεβαιότητας του Heisenberg

^{iv} Στο άρθρο χρησιμοποιήθηκαν αρκετά στοιχεία από το πρόγραμμα του Πλανητάριου.

^v Δεν ξεχνούμε ότι οι κινήσεις των πλανητών είναι φαινομενικές γιατί εμείς τις παρατηρούμε από ένα κινούμενο σημείο αναφοράς νομίζοντας ότι η γη δεν κινείται

^{vi} Είναι μία ακόμη περίπτωση της ευρύτερης έννοιας του «ευφυούς σχεδιασμού»